

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

Nr. 906/2020
11. FEB. 2020

**Către: DOAMNA SILVIA-CLAUDIA MIHALCEA,
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR**

Ref. la punctele de vedere ale Guvernului aprobate în ședința Guvernului din data de 28 ianuarie 2020

ESTIMATĂ DOAMNĂ SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în original, **punctele de vedere ale Guvernului** referitoare la:

1. *Proiectul de lege pentru modificarea alineatului 1 al articolului 175 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, provenit dintr-o propunere legislativă (Bp. 686/2017, Plx. 459/2018);*

2. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 81/2000 privind inspecția tehnică periodică a vehiculelor înmatriculate sau înregistrate în România, provenit dintr-o propunere legislativă (Bp. 250/2019, Plx. 307/2019);*

3. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, provenit dintr-o propunere legislative (Bp. 414/2019, Plx. 626/2019);*

4. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, provenit dintr-o propunere legislativă (Bp. 374/2019, Plx. 634/2019);*

5. *Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative în domeniul reglementării produselor din tutun, provenit dintr-o propunere legislativă (Bp. 287/2019, Plx. 587/2019);*

6. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor (Bp. 193/2019, Plx. 555/2019).*

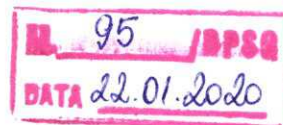
Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE' STAT

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la Proiectul de *Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal*, provenit dintr-o propunere legislativă inițiată de domnul deputat Florin Claudiu Roman (**Bp. 414/2019, Plx. 626/2019**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare*, propunându-se modificarea alin. (1) al art. 189 din *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul înăsprii regimului sancționator al infracțiunii de omor calificat astfel încât această faptă să fie sancționată doar cu pedeapsa închisorii de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

II. Observații

Stabilirea pedepselor pentru infracțiuni intră în marja de apreciere a legiuitorului, însă aceasta trebuie să aibă în vedere fixarea unor limite raționale, care să corespundă în abstract importanței valorii sociale ocrotite. Prin *Decizia nr. 688/2017*¹, Curtea Constituțională a apreciat că, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental care face obiectul limitării impuse de sancțiune și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea.

¹ referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal

În acest sens, conform principiului individualizării, sancțiunile de drept penal trebuie să fie astfel stabilite încât să reflecte pericolozitatea faptei și a făptuitorului și, totodată, să asigure realizarea scopurilor acestor sancțiuni. Cu alte cuvinte, consecințele angajării răspunderii penale trebuie să fie proporționale cu situațiile care au antrenat această răspundere. Acest principiu are rolul de a limita, astfel, consecințele angajării răspunderii penale la ceea ce este strict necesar pentru asigurarea protecției valorii sociale, impunându-se atât legiuitorului, în procesul stabilirii sancțiunilor pentru fiecare infracțiune, cât și organelor judiciare responsabile cu aplicarea și executarea acestor sancțiuni.

În ceea ce îl privește pe legiuitor, acesta este ținut să aleagă o sancțiune care să corespundă importanței valorii sociale ocrotite, dar și intensității atingerii aduse acesteia prin comiterea faptei incriminate. În acest sens, legiuitorul nu poate proceda la stabilirea unor limite ale pedepsei prea largi, lăsând judecătorului o plajă de individualizare judiciară excesivă și conferindu-i acestuia, astfel, o libertate absolută în stabilirea pedepsei concrete, acest aspect derivând din principiul legalității pedepsei. În această privință, de exemplu, Curtea Constituțională italiană a constatat neconstituționalitatea unui text de incriminare care prevedea o pedeapsă cu închisoarea de la 2 la 24 de ani². Potrivit Curții Constituționale din Italia, din cauza limitelor extrem de largi, predeterminarea legislativă a sancțiunii devine doar aparentă, aprecierea legiuitorului cu privire la pericolozitatea faptei *in abstracto* lipsește, iar puterea conferită judecătorului se transformă într-o putere discreționară.

În egală măsură, legiuitorul nu trebuie, cu toate acestea, să îi sustragă judecătorului dreptul de a mai proceda la individualizarea judiciară, prin stabilirea unor pedepse absolut determinate sau prin prevederea unor pedepse care, datorită aplicării lor automate, scapă oricărui control judiciar. Acest lucru conduce la o lipsire a judecătorului de orice pârghie în analiza situației de fapt, aspect care limitează întru totul aplicarea principiului proporționalității răspunderii penale la o anumită situație de fapt. Instituirea pedepsei unice a detențiunii pe viață pentru infracțiunea de genocid comisă în timp de război³, singura infracțiune sancționabilă de Codul penal în această modalitate, are la bază o situație extraordinară în care aceasta se săvârșește. În acest caz, legiuitorul a considerat că se poate justifica o limitare a criteriilor de individualizare oferite judecătorului prin raportare la specificul comiterii infracțiunii. Același raționament nu poate fi avut în vedere și în cazul infracțiunii de omor calificat, neexistând nici un motiv excepțional care să justifice o astfel de limitare.

Legiuitorul trebuie să pună la dispoziția magistratului instrumente care să îi permită să procedeze la determinarea unei sancțiuni concrete, ținând seama de particularitățile faptei comise: mobilul crimei, instrumentele folosite, rezultatul produs, un eventual concurs de infracțiuni ori ținând seama de circumstanțele privind persoana făptuitorului: atitudinea acestuia după comiterea faptei, precum și

² Curtea Constituțională Italiană, dec. nr. 299 din 24 iunie 1992

³ prevăzută la art. 438 Cod penal

atitudinea lui în cursul procesului penal, educația sa, posibilitățile sale de reintegrare socială, starea de recidivă post condamnatorie sau postexecutorie. Or, toate aceste aspecte nu vor mai fi aplicabile în situația comiterii unui concurs de infracțiuni sau a unei infracțiuni în stare de recidivă, regulile privind agravarea tratamentului sancționator nu vor mai fi aplicabile.

De asemenea, considerăm că, prin raportare la principiul proporționalității sancțiunilor penale și al aplicării tratamentului egal în cazul a două situații identice, nu se poate stabili *ab initio* o identitate de tratament sancționator pentru toate circumstanțele agravante, în considerarea unei presupuse egalități a modului de comitere a infracțiunii de omor calificat.

În această situație, apreciem că nu poate fi comparată, de exemplu, situația unei persoane care, din interes material, ucide o altă persoană cu cea a unei persoane care își ucide victima prin loviri repetate cu pumnii și picioarele urmată de incendierea acesteia prin stropirea cu benzină. În acest din urmă caz, suntem în prezența unor procedee deosebit de mari, aspecte care denotă un sadism și o ferocitate ieșită din comun din partea infractorului. De asemenea, nu se poate pune semnul egalității între cazul omorului a două persoane în aceeași împrejurare și situația când sunt ucise patru persoane în aceeași împrejurare. În acest sens, considerăm că ar trebui să fie o diferență de tratament sancționator, întrucât gradul de pericol social și urmarea produsă sunt, în mod substanțial, diferite.

Nu în ultimul rând, trebuie avute în vedere și funcția de reeducare, precum și principiul umanismului dreptului penal. Acestea impun ca sancțiunile penale să fie reglementate, aplicate și executate într-o manieră în care pedeapsa să constituie un mijloc de reeducare, și nu o pură *vindicta*, incompatibilă cu ideea de formare a unor noi atitudini față de valorile sociale și implicit, incompatibilă cu ideea de stat de drept modern. De aceea, perspectiva executării unei pedepse cu detențiunea pe viață poate constitui un element descurajator pentru mulți deținuți, chiar și în condițiile operării liberării condiționate, care, în acest caz, nu va putea interveni mai devreme de 20 de ani executați în mod efectiv⁴. Pentru o persoană aflată la primul contact cu legea penală, având în vedere și condițiile din mediul penitenciar, acest lucru poate conduce, în multe cazuri, la un eșec în procesul de reformare al persoanei condamnate.

Pe de altă parte, instituirea prin lege a unei pedepse cu închisoarea care nu este orientată spre maximul pedepsei prevăzut de lege pentru infracțiunea de omor calificat poate conduce la o stimulare a persoanelor condamnate în vederea ieșirii într-un viitor cât mai apropiat din penitenciar. Acest lucru va conduce la o dorință mult mai mare de reintegrare socială manifestată printr-o conduită bună pe durata executării pedepsei, prin dorința de a munci și de a avea o participare activă la cursurile de educare și formare profesională, precum și la alte astfel de activități. În acest caz, există cel puțin o perspectivă de viitor pentru aceștia ulterior liberării.

⁴ În acest sens, în acești 20 de ani, nu vor intra eventualele zile câștigate ca urmare a muncii prestate în perioada detenției, acesta scăzându-se doar în situația în care pedeapsa principală aplicată de instanță este închisoarea.

În schimb, lucrurile nu pot sta așa în cazul unei persoane a cărei speranță de liberare intervine abia după 20 de ani de detenție, lucru care poate conduce de multe ori, la o afectare a comportamentului persoanei condamnate din mediul penitenciar. Așadar, soluția nu trebuie să constea, în principal, în caracterul punitiv al pedepsei, ci mai mult în cel de reeducare, de îndreptare a comportamentului prin formarea unei atitudini corecte față de ordinea de drept și față de regulile de conviețuire socială, aspect care poate fi realizat într-o manieră mult mai mare în cazul posibilității aplicării pedepsei închisorii.

În concluzie, având în vedere caracterul bivalent al dreptului penal, pe de o parte, prin funcția de protecție a drepturilor fundamentale ale cetățeanului, pe de altă parte, prin ingerința în anumite drepturi ca urmare a sancțiunii aplicate, apare ca indispensabilă necesitatea de a conferi instanței de judecată posibilitatea de a configura pedeapsa prin raportare la împrejurările concrete în care a fost comisă fapta și la circumstanțele personale ale făptuitorului. De asemenea, eliminarea posibilității judecătorului de a stabili durata ori quantumul pedepsei și de a aprecia de la caz la caz gravitatea faptei comise și a pericolozității făptuitorului prin raportare la criteriile generale de individualizare prevăzute de art. 74 *Cod penal*, nu poate conduce decât la crearea unor situații inechitabile în practică în ceea ce privește tratamentul sancționator al infracțiunii de omor calificat, lăsându-l pe judecător fără una din cele mai importante prerogative ale sale în realizarea actului de justiție.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiativei legislative.

Cu stimă,

Ludovic ORBAN

PRIM-MINISTRU

Domnului deputat Ion-Marcel CIOLACU

Președintele Camerei Deputaților